

Duchovní dary (1K 12–14)

Texty na tento týden

1K 12; Ef 4,11–13; 1K 13; 1Pt 4,8–11; 1K 14,27; Am 3,7

Základní verš

„Držte se lásky a usilujte o duchovní dary, nejvíce o dar prorocké řeči.“ (1K 14,1)

Církev podobně jako lidské tělo je jedním celkem, přestože má více údů a každý z nich má jinou roli, funkci a schopnost. Pokud se duchovní dary používají s láskou, posilují jednotu, která odráží charakter trojjediného Boha. Tento týden se v 1K 12 až 14 zaměříme na učení o duchovních darech. Tato část je součástí širšího celku, v němž Pavel řeší otázky křesťanského chování během bohoslužebných shromáždění (1K 11–14). Pavlovým hlavním cílem je vyřešit problém s nedostatkem řádu při společných setkáních. Argumentuje tím, že církev je tělo, jehož jednotlivé části mají různé úkoly sloužící „k budování Kristova těla“ (Ef 4,12). Ve zkratce: Bůh obdaroval církev duchovními dary proto, aby prostřednictvím rozmanitosti budoval jednotu.

Pavel má nepochybně na zřeteli problém vytváření zneprátelených skupinek, kterému se věnoval v úvodních čtyřech kapitolách dopisu. Odpovědí na nedostatek shody mezi členy církve je jednota v Kristu. Tuto myšlenku nyní prohlubuje vysvětlením role duchovních darů. Podle Pavla je jednota v Kristu a v Duchu jediným způsobem, jak předcházet rozštěpení církve.

Osnova lekce

Šestá lekce zaměří naši pozornost na pasáž 1K 11–14. V ní Pavel vysvětluje podstatu a účel duchovních darů, které Bůh dává pro budování církve. Zjistíme, že rozmanitost darů je záměrná a má vést k jednotě Kristova těla prostřednictvím vzájemné závislosti a lásky.

- 1K 12,4–6: Různost darů, ale jediný dárce (neděle)
- 1K 12,27–31: Církev jako tělo s mnoha údů (pondělí)
- 1K 13,1–7: Láska jako vznešenější cesta užívání darů (úterý)
- 1K 14,26.27: Dar jazyků a srozumitelnost bohoslužeb (středa)
- 1K 14,3.4: Význam prorockví pro povzbuzení církve (čtvrtek)

ROZMANITOST DARŮ

¹Pokud jde o duchovní dary, bratří, nechtěl bych vás nechat v nevědomosti. ²Pamatujete se, že když jste byli pohané, táhlo vás to neodolatelně k němým modlám. ³Proto vám zdůrazňuji, že žádný, kdo mluví z Ducha Božího, neřekne: „Ježíš buď proklet“, a že nikdo nemůže říci: „Ježíš je Pán“, leč v Duchu svatém. ⁴Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; ⁵rozdílné služby, ale tentýž Pán; ⁶a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. (1K 12,1–6)

Osobní studium

Pavel otevírá v 1K 12,1 nové téma slovy: „Pokud jde o...“. Teologové vedou diskuze, zda mluví o „duchovních darech“ nebo o „duchovních lidech“, protože řecký výraz *tón pneumatikón* umožňuje obě interpretace. Vzhledem k 4. verši, kde Pavel výslovně hovoří o darech, je však pravděpodobnější první význam. Ve verších 12,2.3 Pavel zdůrazňuje, že vůbec prvním projevem působení Ducha svatého je veřejné a odvážné vyznání, že „Ježíš je Pán“. V novozákonní době toto vyznání zároveň implicitně znamenalo, že císař není pánem (Sk 17,7; viz také J 19,12.15). Takový postoj se trestal smrtí, protože byl vnímán jako vzpoura proti římské moci.

Ježíš i Pavel zdůrazňovali, že víra v Boha – a to i tvář v tvář pronásledování či hrozbě smrti – je darem Ducha svatého. Víra je ve skutečnosti naprosto základním darem, proto nepřekvapuje, že v 1K 13,13 je v seznamu na prvním místě. To, že víra je duchovní dar, jasně vyplývá z Pavlova pro-

hlášení v 1K 12,9. Existuje však mnoho dalších darů. Skutečnost, že Duch svatý „uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce“ (1K 12,11), je důkazem toho, že každý duchovní dar má v církvi své nezastupitelné místo.

Co zdůrazňuje Pavel v úvodním textu (1K 12,1–6)?

Opakovaným zdůrazněním rozmanitosti Pavel podtrhuje bohatství a pestrost darů. To, co apoštol v úvodu kapitoly (12,1) souhrnně označuje jako „duchovní dary“, dále rozvíjí ve verších 4 až 6 ze tří pohledů: jako „dary milosti“ (*charisma*), „služby“ (*diakonia*) a „působení“ (*energéma*). I když mají tyto pojmy různý význam, vzhledem k jejich paralelnímu užití v textu není třeba tyto odlišnosti přeceňovat. Podstatné je, že dary slouží k budování jednoty, která vychází ze samotné podstaty trojjediného Boha (viz také Ef 4,8–11). Zatímco Duch svatý dary uděluje, Bůh Otec dává sílu k jejich uplatnění ve službě Kristu ve společenství (1K 12,5.6). Přestože dary dostává každý věřící jednotlivě (1K 12,11), jejich účelem je společné dobro a rozvoj celé církve.

Aplikace

Všimni si, jak silně Pavel zdůrazňuje jednotu. Proč je to pro církev tak důležité?

JEDNOTA V ROZMANITOSTI

²⁷Vy jste tělo Kristovo, a každý z vás je jedním z jeho údů. ²⁸A v církvi ustanovil Bůh jedny za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele; potom jsou mocné činy, pak dary uzdravování, služba potřebným, řízení církve, řeč ve vytržení. ²⁹Jsou snad všichni apoštoly? Jsou všichni proroky? Jsou všichni učitelé? Mají všichni moc činit divy? ³⁰Mají všichni dar uzdravovat? Mají všichni schopnost mluvit ve vytržení rozličnými jazyky? Dovedou je všichni vykládat? ³¹Usilujte o vyšší dary! A ukážu vám ještě mnohem vzácnější cestu... (1K 12,27–31)

Osobní studium

V 1K 12,4–6 používá Pavel výrazy zdůrazňující jednotu („tentýž Duch“, „tentýž Pán“ a „tentýž Bůh je“) a tuto myšlenku rozvíjí dále v celé této kapitole (1K 12). Používá vyjádření jako „jeden a týž Duch“ (1K 12,11), „jedno tělo“ (1K 12,12.13.20), „jeden Duch“ (1K 12,13), „aby údy shodně pečovaly jeden o druhý“ (1K 12,25).

Vedle konceptu jednoty Pavel zdůrazňuje rozmanitost údů v Kristově těle pomocí výrazů jako „mnoho údů“ (1K 12,12.20), „všichni byli pokřtěni“ (1K 12,13; ČSP), „tělo není jeden úd, nýbrž mnoho údů“ (1K 12,14), „celé tělo“ (1K 12,17), „každému z nich“ (1K 12,18), „údy těla“ (1K 12,22), „všechny [údy]“ (1K 12,26). Pavlův důraz na jednotu i rozmanitost naznačuje, že duchovní dary mají za cíl podporovat jednotu prostřednictvím rozmanitosti.

Jednota uprostřed rozmanitosti je vyjádřením Božího charakteru. Otec je jedna osoba, Syn je jiná osoba a Duch svatý také. Tito

tři si zachovávají svou individualitu a zároveň spolupracují na budování církve a jejím posilování pro službu (1K 12,4–6; Ef 4,11–13).

Přečti si text 1K 12,12–31. Proč je přirovnání k tělu a jeho mnohým údům tak významným obrazem církve a jejích členů?

Klíčovou myšlenkou 12. kapitoly je, že ačkoli se jednotlivé části těla výrazně liší (1K 12,15–20), jsou na sobě naprosto závislé (1K 12,21–26). Nohy potřebují oči, aby viděly, kam mají jít, oči se zase nedokážou ničeho dotknout – to je role rukou. Myšlenka, že některé údy jsou méně důležité než ty ostatní, je nesprávná. Ve skutečnosti jsou pro správné fungování celku nezbytné všechny (1K 12,22).

Mezi korintskými křesťany se naneštěstí objevil sklon upřednostňovat určité dary a jiné zanedbávat. Aby Pavel zabránil takové chybě, zaměřil jejich pozornost na lásku, která je „mnohem vzácnější cestou“ (1K 12,31). Jinými slovy: nezáleží na tom, o jaký dar jde – je-li používán moudře a s láskou, dělá Bohu radost.

Aplikace

Prostudujte si seznamy darů v textech 1K 12,8–10.28; Ř 12,6–8 a Ef 4,11. Jaký je tvůj dar? Jak jej můžeš použít k budování Kristova těla?

„VZÁCNĚJŠÍ CESTA“

¹Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. ²Kdybych měl dar prorocství, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všechno poznání, ano, kdybych měl tak velkou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nic nejsem. ³A kdybych rozdál všechno, co mám, ano, kdybych vydal sám sebe k upálení, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje. ⁴Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. ⁵Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. ⁶Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. ⁷Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. (1K 13,1–7)

Osobní studium

„Láska není jen jeden dar z mnoha. Je to prostředek, díky kterému všechny dary dosahují svého konečného cíle.“ (COSAERT, Carl P. „1. Corinthians“, *Andrews Bible Commentary: New Testament*. Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022, s. 1643)

Přečti si znovu úvodní verše 1K 13,1–7 a 1Pt 4,8–11. Jaká je role lásky v souvislosti s duchovními dary?

Třináctá kapitola 1. listu Korintským zdůrazňuje, že láska je jedinou cestou ke správnému využívání duchovních darů. Pavel v úvodu této kapitoly odkazuje na dary, které jmenoval v předchozí kapitole, aby vzápětí poukázal na jejich bezvýznamnost, pokud je nemotivuje láska. Tedy poznání (1K 12,8) ani víra (1K 12,9) – i kdyby byla tak silná, že by Pavel „hory přenášel“ (1K 13,2) – neznamenají bez lásky vůbec nic. Schopnost mluvit jazyky (1K 12,10.28.30) se bez lásky mění na „dunící kov a zvučící zvon“ (1K 13,1). Podobně i vzácný dar prorocství ztrácí bez přítomnosti lásky jakoukoli hodnotu (1K 13,2).

V textu 1K 13,4–7 se Pavel soustřeďuje na podstatu lásky – ukazuje, co lásku definuje, a co ji popírá. Přesněji řečeno popisuje, jak se láska projevuje, a jakého jednání se zříká. Výběr sloves, kterými lásku charakterizuje, jasně ukazuje, že láska není v první řadě emocí, pocitem, ale konkrétním činem a životním postojem. Pavel říká, že láska (1) je trpělivá, (2) je laskavá, (3) raduje se z pravdy, (4) vydrží, (5) věří, (6) má naději a (7) vytrvá a nezanikne. A naopak, láska (1) nezávidí, (2) nevychloubá se, (3) není domýšlivá, (4) nejedná nečestně, (5) nehledá svůj prospěch, (6) nedá se vydráždit, (7) nepočítá křivdy a (8) nemá radost ze špatnosti.

Těchto patnáct sloves představuje spolehlivé vodítko pro správné uplatňování duchovních darů v praxi. Je důležité si všimnout, že pasáž o pravé podstatě lásky se nachází právě mezi 12. a 14. kapitolou, ve kterých Pavel řeší spory ohledně duchovních darů. Láska je totiž nezbytným předpokladem jejich moudrého využívání. Pavel ji nakonec staví vedle víry a naděje, ale říká, že „největší z té trojice je láska“ (1K 13,13).

Aplikace

Proč je láska v našem prožívání víry tak klíčová? Existuje snad lepší způsob, jak na vlastní kůži zakusit Boží lásku, než se s modlitbou v srdci snažit tuto lásku zrcadlit lidem kolem nás?

DAR JAZYKŮ

⁵Chtěl bych, abyste všichni mluvili jazyky, ale ještě více, abyste měli prorocký dar. Neboť ten, kdo mluví prorocky, znamená víc než ten, kdo mluví ve vytržení – ledaže by jeho řeč byla vykládána, aby z toho církev měla užitek. [...] ²⁶Co z toho plyne, bratři? Když se shromažďujete, jeden má žalm, druhý slovo naučení, jiný zjevení od Boha, ještě jiný promluví ve vytržení a další to vyloží. Všecko ať slouží společnému růstu. ²⁷Pokud jde o mluvení jazyky, ať promluví dva nebo tři, jeden po druhém, a někdo ať vykládá. (1K 14,5.26.27)

Osobní studium

Jak je to s darem jazyků? Vezmeme-li v úvahu, jak se tento dar projevuje na jiných místech v Bibli (Mk 16,17; Sk 2,1–13; 10,44–48; 19,6), představuje dar jazyků v 1. listu Korintským s největší pravděpodobností Duchem svatým darovanou schopnost mluvit cizími jazyky.

Pavel zmiňuje dar jazyků v seznamu darů v 1K 12,8–10 (viz také 1K 12,28.30; 13,1.8). Opět se na tento dar odvolává i v 1. listu Korintským 14. Řecké slovo *glóssa* („jazyk“) se v 1. listu Korintským 12–14 objevuje více než dvacetkrát, přičemž jen ve 14. kapitole se vyskytuje patnáctkrát. Kromě toho se v 1K 14,21 vyskytuje také řecké slovo *heteroglóssos* („jiný jazyk“). Vysoký počet zmínek o daru jazyků naznačuje, že toto téma bylo pro Pavla velmi naléhavé. Nesprávné zacházení s tímto darem a jeho zneužívání v korintském sboru totiž vnášelo do společných bohoslužeb zmatek a nepořádek (1K 14,23.27.33.40).

Jaké konkrétní pokyny dal Pavel ohledně daru jazyků? Přečti si texty 1K 14,5.13.26.27 a 1K 12,10.30.

Dar mluvení jazyky musí být doprovázen darem je vykládat, aby byl projev srozumitelný (1K 14,9). Bez porozumění totiž tento dar nepřináší žádný užitek (1K 14,6). To objasňuje, proč Pavel tak silně trval na výkladu a pochopení slyšeného. Pavel nekritizuje podstatu daru jazyků, ale spíše nepřiměřený význam, který mu korintští věřící připisovali, čímž odsouvali do pozadí důležitější dar prorocství.

V tomto bodě je důležité si všimnout, že ačkoli si Pavel přál, aby všichni uměli mluvit cizími jazyky (1K 14,5), neočekával, že se to stane (1K 12,10). Myšlenka, že „každý musí mluvit jazyky, než může říci, že přijal křest Duchem svatým, je překroucením Pavlova učení v 1K 12 a 14.“ (DEDEREN, Raoul. *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, sv. 12 of Commentary Reference Series. Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2001, s. 620)

Aplikace

Jak mohou lidé, kteří mluví cizím jazykem, tuto schopnost využít k oslovení jiných lidí pro Krista? Jak nám tato skutečnost může pomoci pochopit skutečnou podstatu daru, o kterém mluví Pavel?

DAR PROROCTVÍ

³Ten však, kdo má prorocký dar, mluví k lidem pro jejich duchovní užitek, napomenutí i povzbuzení. ⁴Kdo ve vytržení mluví jazyky, mluví k svému užitku, ale kdo mluví prorocky, mluví k užitku církve. (1K 14,3.4)

¹¹A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, ¹²aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, ¹³až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti. (Ef 4,11–13)

Osobní studium

V Pavlově výkladu o duchovních darech má dar prorocký klíčové postavení. Všimněme si, že v seznamech ho Pavel zpravidla zmiňuje před darem jazyků (1K 12,10.28; 1K 13,8). Pokud se někde dar jazyků objevuje na prvním místě, je to jen v kontextu, kde Pavel zdůrazňuje jeho relativně malý význam v porovnání s darem prorockým (1K 14,4–6.22).

Co úvodní verše (1K 14,3.4 a Ef 4,11–13) říkají o smyslu duchovních darů? Jakou konkrétní úlohu připisují daru prorockému?

Smyslem daru prorockého je „duchovní užitek, napomenutí i povzbuzení“ (1K 14,3; porovnej se Sk 15,32). To ukazuje, že prorocký dar se nezaměřuje primárně na předpovídání budoucnosti, ale spíše na usměrnění života v přítomnosti. Řecké sloveso *profeteuo* má dva významy: „říct něco předem“ (předpovídat) nebo „mluvit jménem někoho jiného“ (tlumočit poselství). První význam nacházíme ve Sk 2,29–31 (srovnej s Am 3,7), kde je Davidovo prorocké působení popsá-

no jako „předpovídání“. Druhý význam ilustrují Sk 15,32, kde jsou Juda a Silas nazváni proroky, ačkoli jejich prorocká služba spočívala v tom, že „bratry velmi povzbudili a posílili svými slovy“.

Z veršů Ef 4,11–13 se dozvídáme, že působení duchovních darů neskončilo s érou apoštolů. Má se v církvi projevat až do konce (Sk 2,39). Pokud se však někdo označuje za proroka, jeho působení se musí podrobit zkoumání ve světle Písma. Měla by být splněna čtyři kritéria: Zaprvé, nepodmíněná prorocká se vždy musí naplnit (Dt 18,22; Jr 28,8.9). Zadruhé, jejich obsah musí být v souladu s učením předchozích proroků (Dt 13,1–3). Zatřetí, osobní život daného člověka musí svědčit o hluboké oddanosti Kristu (1J 4,1–3). A začtvrté, podle Ježíšových slov se falešní proroci poznají po ovoci (Mt 7,15–20). To platí i pro pravé proroky.

Kniha Zjevení naznačuje, že dar prorocký je charakteristickým znakem církve ostatku (Zj 12,17; Zj 19,10). Jako adventisté sedmého dne věříme, že dar prorocký se projevil také v díle Ellen G. Whiteové.

Aplikace

Jaké důkazy nás vedou k víře, že Ellen G. Whiteová měla prorocký dar? Které otázky týkající se její role a míry autority jsou stále předmětem zkoumání?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 25. kapitolu „Hřivny“ z knihy *Perly moudrosti* (COL 325–365; PM 164–186).

„Ať lidé jdou pracovat s důvěrou v Pána a on půjde s nimi, aby usvědčoval a obracel lidská srdce. Jeden pracovník může být pohotovým řečníkem, druhý může psát dobré texty, jiný může mít dar upřímné, hluboké a vroucí modlitby a další zase dar zpěvu. Někdo má zvláštní schopnost jasně vykládat Boží slovo. Každý z těchto darů se může stát nástrojem Boží moci, protože sám Bůh spolupracuje s člověkem. Jednomu dává Bůh slovo moudrosti, jinému poznání a dalšímu víru. Všichni však mají pracovat pod jedním vedením. Různost darů vede k různým způsobům práce, ale vše řídí, tentýž Bůh, který působí všechno ve všech“ (1K 12,6).

Ať nikdo nepohrdá dary, které se mohou zdát malé. Každý ať se dá do práce. Ať nikdo neskládá ruce jen proto, že si nemyslí, že by udělal velkou práci. Přestaňte se dívat na sebe. Dívejte se na svého Vůdce. V pokoře, upřímnosti a lásce dělejte to, co můžete.“ (RH 12. dubna 1906)

„Každý z nás potřebuje pomoc, kterou může přijmout od druhých. Bůh působí i v myslích jiných lidí, nejen v té naší. Různé dary, které byly dány jednotlivcům, se mají spojit, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby, k budování Kristova těla“ (Ef 4,12). [...] Překážky před námi budou vždy, ale máme následovat svého Vůdce a čelit těžkostem společně, ruku v ruce.“ (UL 141)

Otázky k rozhovoru

1. Zamyslete se hlouběji nad darem prorockví. Proč má prorockví větší váhu než mluvení jazyky, chybí-li jejich výklad? Když si chcete zopakovat Pavlovy argumenty, přečtěte si znovu 1K 14.
2. Promluvte si o životě a působení Ellen G. Whiteové. Proč jsme jako církev přesvědčeni, že u ní šlo o skutečný projev prorockého daru? Jakým způsobem tento dar obohatil a požehnal naši církev? S jakými výzvami se setkáváme, když hledáme způsob, jak její poselství správně a co nejlépe uplatnit?
3. Zkuste si vybavit tři až pět lidí, o kterých víte, že vás mají opravdu rádi. Podle čeho víte, že jejich láska je upřímná? Co vám tento osobní zážitek prozrazuje o důvodu, proč při vysvětlování duchovních darů Pavel věnoval právě lásce tak velký prostor?
4. Přestože je láska klíčová, proč nemůže být jediným měřítkem, podle kterého posuzujeme, zda někdo zvěstuje pravdu a zda si zaslouží naši pozornost?